

AMIT TUDNUNK KELL A FÖLD NEMZETSTRATÉGIÁJÁRÓL

Hogyan szerezheti vissza hazánk önrendelkezését a földtulajdon és a földhasználat nemzeti szabályozásához?

1. Ma döntően két intézmény gátolja, hogy a Magyar Állam a külföldiek által jogtalanul birtokolt egymillió hektár földet visszaszerezze, a teljes földalapot a hazai gazdák kis – és középüzemei javára újrassza és a földet megőrizze a magyarság részére. Elsősorban ezt a *föld uniós tőke minősége* zárja ki, a tőkédiktátum kiszolgáltatása miatt pedig a *belső szabályozók*, amelyek a föld lehetséges védelmét is feladják. Ez a kettős alávetés sem számolhatja fel azonban a *nemzeti földpolitika mozgásterét*, ami alapján az ország elérheti a *föld tőke minőségének az uniós megszüntetését* és – akár e nélkül is – a fenntartott rész – szuverenitással, nemzeti hatáskörében a *hatékony önvédelem* kiépítését. Magyarán: az uniós tagság ellenére minden tagállamnak lehet olyan eszköztára, amivel fékezheti, sőt kizárhatja, hogy földjét a nemzetek feletti tőke uralja.

2. A csatlakozási szerződések az *EU 18 tagját* – köztük a keletiekkel együtt csatlakozott Ciprust, Máltát és Szlovéniát is – *mentesítik* az alól, hogy a tőke szabad mozgása előtt *megnyissák földpiacukat*, miközben a *keleti Tizeket erre kötelezik*. Ez a – hazánkat is sújtó – kényszer, az államterület földjéről való önrendelkezés teljes elvonása azonban nemcsak súlyos érdeksérelem, hanem az *EU Alapító Szerződésének (EUMSZ) számos alapintézményébe ütközik*. (Megsemmisíti a tagállam kizárólagos hatáskörét, ami ma is garantálja a földtulajdon nemzeti szabályozását: 345. cikk; a döntéssel az EU túllépi saját hatáskörét és jogellenesen beavatkozik a tagállam alapvető állami funkcióinak a gyakorlásába, a súlyos diszkrimináció átgázol az uniós integráció pillérére, az általános egyenlőség és a jogegyenlőség követelményén, stb. Ld. Tanka E.: Országvesztés törvényesített földrablással. Agroiinform K. Bp. 2015. 1 - 192. o.)

A törvénytelenséget *rendes felülvizsgálati eljárás* orvosolhatja, amit – az Alap-

szerződés módosítását célzó javaslatként – bármely kormány kezdeményezhet az Európai Tanácsnál. Ez *elérheti a föld tőke – minőségének és a Tizek földpiac – nyitási kötelezettségének a megszüntetését*. Hazánk javára is megvalósulna – az EUMSZ által szavatolt – önrendelkezés, ami *visszaállíthatja történelmi közjogunkat, a Szent Korona birtokánát*, ezzel a külföldi földtulajdonszerzés kizárását. Az eljárásnak számos buktatója van, már az ügy érdemi tárgyalásához is 16 tagállam egyetértése kell. A földjogi önrendelkezés törvényes visszaszerzése azonban *nemcsak a Tizek létérdeke, hanem a Tizenhatalom is*, mert az Európai Bíróság „jogfejlesztése” náluk is fokozatosan felszámolja az eddig megtűrt önrendelkezést, amit az EU teljes területén alávet a globális tőkédiktátumnak. Az önálló államiság feladása helyett a Tizek és további országok összefogása kiharcolhatja az államterület földjére a nemzeti önrendelkezést.

3. Az állam az értékalapú, közérdekű birtokpolitikát a *birtokrend* létrehozásával valósíthatja meg. Ennek rendszere négy alkotóelemre, a *földtulajdon, a földhasználat, a földvédelem és a földkészlet – gazdálkodás (földügyi igazgatás) köz-célú szabályozására* épül. Ezek egymást kiegészítő, összehangolt működtetése a társadalmi közmegegyezéssel elfogadott, *földvédelmi nemzetstratégiát* hajtja végre, a következő rendezőelvek szerint:

3.1. *Földtulajdon*. Itt a stratégia három kulcseleme döntő: *A/ a szövetkezeti részarány – tulajdon*, másfelől *B/ az állami földtulajdon sorsának a rendezése*, és *C/ a külföldiek zsebszerződéseivel* jogtalanul birtokolt egymillió ha föld visszaszerzése.

A/ A részarány – tulajdonnál fel kell számolni azt a – jogállamiságnál túrhetetlen – jogfosztást, ami közel *két millió kistulajdonostól 25 éve megtagadja földjének a visszaadását, illetve a más célokra elvett*

tulajdonáért járó, értékarányos kártalanítást. A 3. 6 millió ha ilyen földek zömét – körmönfont szerzési jogtechnikákkal – főleg az agrároligarchia birtokolja, emiatt azokat nem lehet visszaadni. (Már a nem tisztázott jogállású, 1. 5 millió ha részarány tulajdonú földekből is csak 31 292 ha vár azonosításra.) Ezért reális jogorvoslat a tulajdonosok *törvényes kártalanítása* lehet. Tulajdonának elvonása miatt az igazolt tulajdonos – a föld valós értékétől és piaci ártól függetlenül – ma az államtól *hektáronként 80 ezer Ft-ot* kaphat. Ez a jelképes összeg felér a föld jogtalan elkobzásával: az átlagos földpiaci ár ennek tizenegyszerese, 884 ezer Ft, míg az állami földek átlagos vételára 1. 4 millió Ft/ha. A szerzett magántulajdon az Alaptörvény alkotmányos alapjogként köteles védeni. Megoldás: a *jelképes kártalanítás és a valós földpiaci ár különbözetét a részarány tulajdonos javára meg kell fizetni*, de nem a költségvetésből – az adófizetők terhére –, hanem a *részarány tulajdon megszerző, új földtulajdonos marasztalásával*.

B/ Az állam 2. 116 millió ha földtulajdonát a kormány földeladási 2016. végéig 290 ezer hektárral csökkentették és sor kerülhet az állami erdővagyon fokozatos eladására is. *A mai jog a már eladott állami földek köztulajdonát nem állíthatja helyre: a föld megszerzett magántulajdonát az Alkotmánybíróság esetleges törvényességi eljárása sem teheti semmissé*. A magántulajdonná vált állami földek kisebb – nagyobb része akkor lehet ismét az államé, ha bevezetik a *mezőgazdasági üzemtörvényt*, ami minden árutermelő üzemtípusnál megszabja az *üzemméret felső határát*. Ennek túllépése – így nagyüzemnél az 500 ha feletti földterület – a földhasználati és/vagy földtulajdoni jogcím kötelező megszüntetésével jár: az üzemfenntartó az államtól vett „méreten felüli” földjeit köteles eladni, így – a törvényes elsőbbségi elővásárlási jogával – azt az *állam veheti meg*,

az eladó nyereszkesedését kizáró korábbi vételáron.

Az állami földtulajdon teljes felszámolása derékba törné a föld nemzeti önvédelmi stratégiáját. A beindult *megsemmistő folyamat azonban megállítható és visszafordítható, hiszen közel 1. 8 millió ha földvagyon még mindig az államé.* Az állami földtulajdon megőrzésének és gyarapításának a közérdekű indokai, intézményi megoldásai és forrás – fedezeti lehetősége ma épp úgy érvényesek, mint a koncepció 2010-ben történt kidolgozásakor. Mi több, a nemzetállamok pusztításával járó, új világválságok a *megmaradás létparancsává* tették az *állam földvagyonának a polgárai számára köztulajdonként megtartását és hasznosítását.* A magántőke soha nem lesz hajlandó földmonopóliumáról, nyereségéről, gazdasági – politikai uralmáról lemondani a köz javára azért, hogy gazdálkodó fiatalok, helyi közösségek, a szociális támogatásra szoruló, az önfenntartásukat és a helyi lakosság élelmézését biztosító kistermelők földhöz, értelmes munkához, megélhetéshez jussanak. Ezt a feladatot az államnak és a helyi önkormányzatoknak kell ellátni.

Megoldás: a/ az állam és a helyi önkormányzatok földtulajdonát – az Alaptörvény P. és 38. cikke alapján, mint a nemzet közös örökségét – a nemzeti vagyontörvény (2011: CXCVI.) módosításával *forgalomképtelen államkincstári vagyonná kell minősíteni.* b/ Az állam elővásárlási jogával élve fokozatosan *kizárólagos állami tulajdonba* kell venni a *930 ezer ha természetvédelmi földet*, továbbá e jog gyakorlását ki kell terjeszteni az *uniós jelentőségű természetvédelmi (Natura 2000) földalapról*, vagyis *2 millió ha* megfelelő földjeire is. c/ A létrejövő *4 – 4.5 millió ha* állami földvagyon (ami a termőföldalaprak közel a kétharmada) történelmi távon olyan *közélcélú állami földkészlet – gazdálkodás alapja*, ami – rugalmas, örökölhető földbérlettel, tartós földhasználat, szociális rászorultságnál akár ingyen is – földet ad a helyi földbizottságok döntésével a helyi földművesek indokolt szükségleteire és más közcélokra. (Pl. a települések határában az önellátást megalapozó gyümölcs – zöldségtermesztés szociális szövetkezet keretében.) d/ A megvalósítás előfeltétele, hogy *társadalmi összefogás megátalja az állami földek további eladását és a földpolitikai döntéshozót megnyerje a közérdekű nemzetstratégia végrehajtásához.*

C/ A *külföldiek által jogellenesen birtokolt földek visszaszerzését* – az erre létrehozott BTK 349. § és a 2014: VII. tv. teljes

csődje ellenére – kimozdíthatja holtpontról az állami földtulajdon el nem adható *kincstári vagyonná* minősítése és az erre alapított *nemzeti birtokpolitika.* A semmis zsebszerződések hatósági feltárását ugyanis csak a föld fekvése szerinti *helyi gazdaságtársadalom* közös erőfeszítése, kezdeményező együttműködése alapozhatja meg. Ehhez az érintettek *anyagi érdekeltsége* is kell. A föld állam javára marasztalással visszaszerzésének nincs értelme, ha azokhoz a helyi gazdák nem juthatnak, hanem – az állami földeladásokhoz hasonlóan – az agároligarchia vagyonát növelik. Ezért az államnak – intézményi biztosítékokkal – kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy a *visszaszerzett földeket, földhasználati jogcímeiken, ellenőrzött, átlátható eljárásban, közérdekből újraosztja az arra jogosult helyi gazdáknak.* E mellett az állam *„amnesztiát” (erkölcsi és anyagi mentesülést) adhat a földtulajdonát külföldinek átjászó állampolgár számára annak fejében, ha – felismert közérdekből és egyéni érdekét is követve – tevékenyen közreműködik a tilos szerződés feltárásában.* (Ügyészi indítványra ez a volt földtulajdonos az államtól visszakaphatja a földjét, ha bizonyítja: azon ő vagy közeli hozzátartozója kíván gazdálkodni, a földjét 10 éven belül nem adja el és nem adja bérbé.)

3. 2. *Földhasználat.* A nemzetstratégia itt társadalmi és természeti (ökológiai) követelményt támaszt. Az utóbbi az ésszerű, fenntartható földhasználat és a talajvédelem, amelyek a földvédelem pillérei. A társadalmi közérdek pedig az, hogy a *földet ne a nagybirtokrendszer uralja*, mert az nyomorba dönti a lakosságot, a vidéket, a mezőgazdaságot, miközben iparszerű technológiája (a monokultúra) kizsigere-li a talajt, gépi és vegyszer terheléseivel azt ökológiai sivattaggá teszi. Ez a felismerés a hazai földpolitika egyik sarokköve: a polgári kormány épp emiatt hirdette meg a torz birtokszerkezet átalakítását. A nagyüzemek ma az összes üzem 8 %-át *teszik ki és a teljes földalapról 90 %-át birtokolják.* (Zvi Lerman világbanki szakértő adata.) Hazánk a 19. század végétől foglya a nagybirtokrendszernek, de a mai tőkés társaságok nagyüzemi mérete az 1945 előtti főnemesi birtokok nagyságát is meghaladja. A kormány ezen úgy kíván változtatni, hogy a *földalapról 80 százalék a kis- és középiüzemeké legyen, míg a nagyüzemek 20 százalékot adjanak.*

A föld közérdekű, közhatalmi újraosztásának megengedett uniós eszköze a *mezőgazdasági üzemszabályozás*, amit az *uniós jog nem tekint a tőkeszabad-*

ság korlátozásának. (Ha ugyanis a piaci földszerzést egyedül a tőkeerő diktálná, úgy Európában csak nagyüzemek lennének, a mezőgazdaság egy szűk hatalmi réteg profit – szivattyújaként működne és a vidék kiürülne.) Az üzemszabályozással – a nagybirtokrendszer és a külföldi földspekuláció kizárására – bármely tagállam *nemzeti hatáskörében* élhet, amint azt ma hét – fejlett mezőgazdaságú – ország, sőt Norvégia és Svájc is alkalmazza. Az intézmény bevezetésére nálunk is van *részletesen kimunkált törvényjavaslat (T/315/2014.) Ez 2 éven belül lebonthatja a nagybirtokrendszert:* az egyes termelési ágakhoz, eltérő technológiákhoz, tábla – méretekhez stb. igazodó üzemtípusok *áru-termelést csak a megengedett legnagyobb üzemméretben belül* (birtokmaximum) folytathatnak, többlet – földjüktől kötelesek megválni (azt eladni vagy a bérletet megszüntetni). A törvényes üzemméretet (pl. nagyüzemi növénytermesztésnél a maximum 500 hektárt) *szankciók* (pl. kényszer adásvétel) kényszerítik ki, köztük az agrártámogatásból való kizárás. Az Alaptörvény szerint *sarkalatos erejű törvényt* kell alkotni a mezőgazdasági üzemek jogállásáról. Döntő, hogy a nemzetstratégia ennek – a kormány elzárkózásával szemben – az intézmény uniós tartalma szerint érvényt szerezzen.

3. 3. *Földvédelem.* Csak 1990 és 2005 közt a *földkivonások* mezőgazdasági területünket 10 százalékkal (609 ezer ha) csökkentették. A *mértéktelen földpazarlás* – legjobb földjeink ingatlaná alakítása – a hazai népességzuhanás és a fiatalok tömeges elvándorlása ellenére *növekszik.* (Nyilvánvaló: az „ingatlanfejlesztés” nem állampolgáraink lakás – és egyéb szükségleteit elégíti ki.) A mai önfeladás helyett – ami egyedül a *tőkeberuházó földigényeit* szolgálja – a föld mennyiségi és minőségi védelmét *új alapelvekre* kell építeni:

a/ több uniós állam alkotmányához hasonlóan főszabályként *meg kell tiltani a föld nem élelmézési célú kivonását a művelésből*, a szűk, nevesített kivétel csak bizonyított közérdek lehet. (A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás önmagában még nem közérdekű.)

b/ A *földkivonásról és területi (övezeti) átsorolásról* (a föld ingatlaná minősítéséről) sem a földhivatal, sem a helyi önkormányzat nem dönthet (ezeket a tőkeerő könnyen leszerelheti), hanem csak a parlamentnek közvetlenül felelős, *központi köz-igazgatási hatóság.* (Értékhatártól függően maga az országgyűlés dönt.)

c/ A földvédelmi járulék és bírság mértékét olyan nagyságra kell növelni, ami szigorú takarékosagra (többször a földkivonás mellőzésére) szorítja a tőkeberuházót. (E címen őt a földpiaci ár akár többszörösével kell terhelni, hogy ne tekinthesse az összköltség töredékének a földkivonás adóját, hanem a tőke a profitszerzéshez más terepet keressen.)

d/ A „zöldmezős” beruházások igényét vissza kell szorítani, helyettük a tőkét a „barnamezős” beruházások (már meglévő ingatlanok hasznosítása) felé kell terelni.

e/ A magántulajdonú föld kivonásánál lehetőleg kerülni kell az ingatlan külföldi beruházónak eladását, míg állami és önkormányzati földtulajdonnál ezt – kivételt nem tűrő módon – meg kell tiltani. (A köztulajdonú földből kialakított ingatlant a beruházó csak határozott időre bérelheti, de az nem lehet az övé.)

4. A föld nemzetstratégiájának végrehajtását össze kell kötni *mezőgazdaságunk talpra állításával*. Ez 30 millió ember magas minőségű ételmezésére képes és a 80-as évtizedben 16 millió fő részére termelt. Az uniós szabályozók azonban a kvótarenddel letörték termelési képességünket, gazdáinkat a nyugati termelők-től messze elmaradt agrártámogatással és az önköltséget sem fedező felvásárlási árakkal kizárták a versenyből (az árutermelésből), miközben az országot az egészségkárosító, silány nyugati ételmiszer felvevő piacává változtatták. E

diktátum egyetlen haszonélvezője a tőkés nagybirtokrendszer, amelynek uralma a vidék felszámolására, munkanélküliségre, a népesség nyomorához és elvándorlásához vezet. Az ágazat elsorvasztása – a nagyüzemi monokultúrával társulva – már ott tart, hogy *mezőgazdaságunk az önellátási képességének a zömét is elvesztette*. A kitörésnek, a *nemzeti agrárstratégia rendszerének számos kulcseleme* van, közülük a legfontosabbak:

a/ a Magyar Állam *élelmezés – önrendelkezésének az EU keretében visszاسzerzése*. 2018 után az EU Közös Agrárpolitikája (KAP) az uniós agrárpiacok korlátlan megnyitására és a közösségi támogatások megszüntetésére kényszerül. Ezzel elveszti létjogosultságát a tagállamok agrár – teljesítőképességét gúzsba kötő kvótarend, amit el kell törölni. Ezzel együtt meg kell tiltani az alapvető élelmiszerek tőzsdére vitelét, hogy a pénzspekuláció azokkal ne idézhessen elő mesterséges hiányt. (Lásd a rizs – manipulációk miatt a korábbi években kitört éhséglázadásokat.) A KAP – nak el kell ismernie: *minden tagállam nemzeti hatáskörében döntheti el, hogy a lakossági szükségletek milyen élelmiszerfajták, milyen mennyiségű előállítását igénylik és azokból mennyi árutöbblet kerülhet kivételre*.

b/ Az élelmezés – önrendelkezés visszاسzerzése (ami nélkül az állam az élelmezés – biztonság alkotmányos követelményét nem teljesítheti) eszköz az *önellátás biztosítására és az élelem-készletek közérdekű elosztására*. A mezőgazdaság és az ételmi-

széripar export – központúságát meg kell szüntetni. E helyett az elosztási sorrend a *helyi, a regionális, az országos fogyasztás kielégítése és csak az ezen felüli többlet kerülhet kivételre*.

c/ Fel kell számolni az *integrációs nagy-tőke* kiváltságait, ami lehetővé teszi a kis- és középüzemek, a helyi közösségek közérdekű támogatását, a szövetkezeti önszerveződés állami segítségét, az élhető vidék újjáteremtését.

d/ Az új szabályozók alapján végre kell hajtani a *termelési szerkezet köz-célú, fenntartható átalakítását*. Pl. a szántóföldi növénytermesztésben meg kell szüntetni a nagyüzemi monokultúrát, a négy haszonnövény (búza, kukorica, repce, napraforgó) kizárólagosságát. Ezek ésszerű csökkentésével nagyobb arányú földhasználatot kell biztosítani az *élőmunka igényes kertészeti és gyümölcs kultúrák* hazai fajgazdagságának, az *öntözésen alapuló és az ökológiai (vegyszermentes) gazdálkodás* kiterjesztésének. (Az utóbbi ma a termőterület 2 százalékára korlátozódik.)

Egy *nemzeti kormány* a föld nemzeti önvédelmi stratégiáját a többségi társadalom támogatásával a tőkehatalom ellenérdekeivel szemben is képes megalkotni és végrehajtani. A földügy emiatt is kielezett politikai kérdés.

2016 decemberében

Tanka Endre,
az MTA doktora, professor emeritus